

Гордієнко К.Д., курсант

Науковий керівник –

д.ю.н, доц. **Боняк В.О.**,

завідувач кафедри теорії
та історії держави і права

*(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)*

РОЛЬ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ПРАВ І СВОБОД ІНВАЛІДІВ

При підготовці тез цієї доповіді автор поставив за мету з'ясувати коло найбільш актуальних питань щодо забезпечення прав і свобод інвалідів Національною поліцією та можливих шляхів їх вирішення.

У сучасних умовах не існує жодної цивілізованої держави, яка б не опікувалась проблемою інвалідності. Не є виключенням у цьому випадку і наша держава. В Україні чисельність таких осіб становить 2 788 226 осіб або 6,1 % від загальної чисельності населення нашої держави. Ці дані красномовно свідчать про гостроту та поширеність проблеми інвалідності.

Законодавство України з питань реабілітації інвалідів ґрунтується на Конституції України та включає в себе Закони «Про реабілітацію інвалідів в Україні», «Про державні соціальні стандарти і державні соціальні гарантії», «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні», «Про соціальні послуги», інші нормативно-правові акти, що регулюють правовідносини у цій сфері, та міжнародні договори України, згода на обов'язковість яких надана парламентом.

Законодавець визначає цю категорію як осіб зі стійким розладом функцій організму, що при взаємодії із зовнішнім середовищем може призводити до обмеження їх життєдіяльності, внаслідок чого держава зобов'язана створити умови для реалізації німі прав нарівні з іншими громадянами та забезпечити їх соціальний захист [1]. Ці особи мають такі вади здоров'я як ураження опорно-рухового апарату та центральної нервової системи; психічні захворювання та розумову відсталість; ураження органів слуху та зору та ін. Слід відзначити, що з кожним роком кількість таких осіб зростає, хоча причини набуття інвалідності є абсолютно різними.

Згідно ч. 8 ст. 5 Закону України «Про реабілітацію інвалідів в Україні», реалізація державної політики у сфері реабілітації інвалідів покладається Парламентом України на органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування, які у співпраці та партнерстві з громадськими організаціями інвалідів забезпечують розробку і виконання програм для запобігання виникненню інвалідності, компенсації вад і розладів функцій організму

особи, створення умов для їх усунення шляхом медичної, психолого-педагогічної, психологічної, фізичної, професійної, трудової, фізкультурно-спортивної, соціальної реабілітації інвалідів, дітей-інвалідів. Важлива роль при цьому відводиться і органам Національної поліції.

Важливою складовою цих органів публічної влади є Національна поліція. Відповідно до ст. 1 Закону України “Про Національну поліцію” вона визначена як центральний орган виконавчої влади, що служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку [2].

На відміну від діючого до 2015 року Закону України “Про міліцію”, де одним із її завдань цього правоохоронного органу визначалась участь у поданні соціальної та правової допомоги громадянам, сприяння у межах своєї компетенції державним органам, підприємствам, установам і організаціям у виконанні покладених на них законом обов'язків [3], у Законі України «Про Національну поліцію» це завдання сформульовано більш предметно, увага законодавця акцентується включно і на досліджуваній категорії осіб, а саме, законодавець вимагає від цих органів виконавчої влади:

- надання в межах, визначених законом, послуг з допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги (п. 4 ст. 2);

- працівникам Національної поліції вживати всіх можливих заходів для надання невідкладної, зокрема домедичної і медичної, допомоги особам, які постраждали внаслідок кримінальних чи адміністративних правопорушень, нещасних випадків, а також особам, які опинилися в ситуації, небезпечній для їхнього життя чи здоров'я (п. 14 ст. 23) та вживати заходів для визначення осіб, які не здатні через стан здоров'я, вік або інші обставини повідомити інформацію про себе; встановлювати особу за невпізнаним трупом (п. 15 ст. 23).

Крім цього, законодавець окремо акцентує увагу у вищезазначеному Законі на поліцейському піклуванні (ст. 41). Водночас, парламентарі при цьому зосереджують увагу лише на: особах неповнолітніх віком до 16 років, які залишилися без догляду; особі, яка підозрюється у втечі з психіатричного закладу чи спеціалізованого лікувального закладу, де вона утримувалася на підставі судового рішення; особі, яка має ознаки вираженого психічного розладу і створює реальну небезпеку оточуючим або собі; особі, яка перебуває у публічному місці і внаслідок сп'яніння втратила здатність самостійно пересуватися чи створює реальну небезпеку оточуючим або собі.

Враховуючи, що відповідно до стратегії розвитку органів внутрішніх справ України, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 22 жовтня 2014 р. № 1118-р, одним із стратегічних напрямів розвитку МВС та поліції визначено так звану сервісну функцію, зокрема, високий рівень толерантності до вразливих груп населення, які потребують підвищеної уваги до захисту своїх прав, зокрема до представників етнічних меншин, мігрантів та

шукачів притулку, осіб з обмеженими можливостями, осіб нетрадиційної сексуальної орієнтації, осіб похилого віку та дітей; здійснення постійного моніторингу ситуації щодо потреб зазначених категорій населення, розробка відповідних програм або планів заходів щодо надання їм допомоги, оцінювати їх ефективність, а також ініціювання загальнодержавного процесу соціальної адаптації окремих категорій населення. Крім цього, у вищезазначеному документі передбачено, що МВС забезпечуватиме регулярне навчання персоналу з питань роботи з уразливими категоріями населення.

Виходячи із вищезазначеного та враховуючи важливу роль працівників Національної поліції у забезпеченні прав інвалідів, вважаємо за необхідне внесення змін до ст. 41 «Поліцейське піклування» Закону України «Про Національну поліцію», а саме, доповнити ч. 1 цієї статті п. 5 категорією осіб з обмеженими можливостями, щодо яких має здійснюватися таке піклування. Саме такий підхід, на нашу думку, сприятиме розвитку і утвердженню Національної поліції як центрального органу виконавчої влади, що базується на конституційному принципі рівності (ст. 24 Основного Закону України) реально опікується інтересами всіх категорій населення, поступово утверджуючи себе не тільки як правоохоронний орган, але й орган з розвиненою сервісною функцією.

Бібліографічні посилання:

1. Про реабілітацію інвалідів в Україні: Закон України від 6 жовтня 2005 р. № 2961-IV // Відомості Верховної Ради України. - 2006. - № 2-3. - Ст.36.
2. Про Національну поліцію : Закон України від 2 липня 2015 р.// Відомості Верховної Ради (ВВР).- 2015. - № 40-41. - Ст.379.
3. Про міліцію : Закон Української РСР // Відомості Верховної Ради УРСР ВВР.- 1991.- N 4.- Ст. 20

Гудзь Т.І.,

доцент кафедри конституційного
і міжнародного права,
кандидат юридичних наук, доцент

Редько Д.В., курсант

*(Харківський національний
університет внутрішніх справ)*

**ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ В КРАЇНАХ
ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ ЯК ОСНОВА МЕХАНІЗМУ
ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ**

Як відомо, публічна влада виступає у двох формах: державна влада та муніципальна влада, а тому, виходячи із принципу розподілу влад, для будь-якої демократичної держави необхідним є розмежування компетенції цих ор-